

Hans Münstermann

Geraakt

Roman

Van dezelfde auteur verschenen:

Het gelukkige jaar 1940

Je moet niet denken dat ik altijd bij je blijf

Certificaat van echtheid

De Hitlerkus (later opnieuw uitgebracht als

De confrontatie)

De bekoring

Land zonder Sarah

Ik kom je halen als het zomer is

Hou me vast

Mischa

Poging tot lichtvoetigheid

Een interruptie

Toen ik thuiskwam kreeg ik een berichtje van mijn vrouw. Haar vader, Tobias, was met zijn fiets op weg naar de supermarkt gevallen en had zijn heup gebroken. Isis had haar werk afgezegd en was meteen naar het oosten vertrokken om bij hem te zijn. Aan de telefoon vertelde zij dat er geen reden was tot zorg. Tobias zou een nieuwe heup krijgen, een ingreep die wereldwijd succesvol wordt uitgevoerd. In Nederland krijgen jaarlijks 25.000 mensen een nieuwe heup. Zonder al te veel problemen. Een gebroken heup was weliswaar heel akelig, maar je kreeg er iets beters voor terug.

Ik kon in alle rust aantekeningen maken. *Biecht van een reiziger*, schreef ik erboven. *Een novelle*. Daarna kwam er niks. Elk woord dat in mij opkwam werd onmiddellijk overschaduwd door de hoed van Harry Piekema, door

de kop van Gerrit Smal. Door de Avezaatjes die zouden komen eten en die ik nog moest afbel-len. Ik kon mij niet beperken tot één grondge-dachte. De schade aan het paneel van Jan van Scorel liet mij ook al niet los. Een nog maar net geopend hypermodern museum met state of the art security, waar zoiets gebeurt. Was dat niet vreemd?

Ik keek naar *Het Journaal*. Norbert Hoekstra, directeur van het Rijksmuseum, gaf een verklaring af. Hij beloofde de zaak stevig ter hand te nemen en maakte tegelijk reclame voor zijn collectie. De verslaggever had wel een paar vragen. Hoe kon een kostbaar paneel, in het streng bewaakte ultramoderne Rijksmuseum, ongemerkt beschadigd worden? Ging het wel goed met de *security*? Was het bewaken van kunstwerken minder belangrijk dan het naar binnen sluizen van miljoenen toeristen?

Hoekstra had zichtbaar moeite zich te beheersen. Hij was ontstemd over de respectloze manier van vragen stellen. 'Het Rijksmuseum

is geen vijand van zijn eigen collectie,' zei hij enigszins knorrig.

'Nee,' zei de verslaggever, 'maar de directie van het Rijksmuseum is niet onfeilbaar, dat hebben we gezien bij de oppositie tegen de fietstunnel die er uiteindelijk toch gekomen is, en die een groot succes is gebleken.'

De directeur wilde antwoorden maar werd meteen weer onderbroken.

'Bent u niet bang voor plotselinge, onverklaarbare schade aan andere topstukken?'

'Waarom zou ik daar bang voor moeten zijn?'

'Omdat er in de nabije toekomst technieken komen die de diefstal van een topstuk mogelijk zullen maken. Misschien met een nieuw type drone.'

Norbert Hoekstra draaide zich om met een blik van: *ach man, hoepel toch op.*

Isis belde de volgende ochtend om te zeggen dat haar vader die middag geopereerd zou worden.

‘Morgen ben ik weer thuis,’ zei ze. ‘Maak je geen zorgen.’

Daarna besloot ik een kijkje te nemen in het Rijksmuseum, op de plek waar ik Robert Eden tegen het lijf was gelopen. Ik fietste erheen, liep het museum binnen. Alles leek normaal. Ik zocht het zaaltje waar *Maria Magdalena* had gehangen. Ik herinnerde mij het paneel zeer goed en vooral haar blik: hé, daar zijn jullie! Alsof ze ons kende. Jan van Scorels levendige jonge vrouw had geposeerd als Maria Magdalena.

Van het rumoer rond de beschadiging was in het zaaltje weinig te merken. *Maria Magdalena* was verwijderd. Er zaten zes Duitse meisjes op de vloer voor de lege plek waar ze had gehangen.

Een gids hield een reproductie van het paneel omhoog en vertelde over de *Verschiedene Ebenen* van het afwezige kunstwerk. ‘Kijkt u eens naar de jurk die zij draagt.’

Er stonden ook nog drommen mensen om-

heen die meeluisterden naar de woorden van de gids.

‘*Passen wir mal auf!*’ hoorde ik de gids zeggen. ‘Merkt u hoe ze ons aankijkt? Hoe ze zuigt?’

Het beschadigde paneel was volgens de gids al veel langer gehavend. De bovenste strook was later bijgevoegd, misschien verloren gegaan en weer hersteld. Op de afbeelding zag je dat die bovenkant minder licht was. ‘Jan van Scorel,’ zei de gids, ‘veroorzaakt al langer moeilijkheden.’ Een ander portret van zijn vrouw werd ooit in Italië gestolen, door een monnik. Interessante feiten waar ik mij onmogelijk voor kon afsluiten.

Ik wandelde uit nieuwsgierigheid door de eregalerij en de Nachtwachtzaal, die strenger bewaakt werd dan gewoonlijk. Niemand moest het wagen met een scherp voorwerp in de buurt van Rembrandt te komen. Ik zag ook weer eens hoe het toegaat in het Rijksmuseum. Sjokkende oude mensen en jongeren op gympen. Niemand leek van plan om een on-

benulligheid te missen op zijn of haar mobiel-tje. Het leek me onmogelijk hun onverdeelde aandacht te trekken, of ik moest ineens gaan gillen en al mijn kleren uittrekken.

Ik fietste terug naar huis, nam plaats aan mijn werktafel en probeerde mij zo scherp mogelijk te herinneren wat de man in de trein gezegd had. Af en toe ging de telefoon. Door de persoonlijke aard van de omstandigheden moest ik mijn werk onderbreken.

‘Moet ik naar je toe komen?’ vroeg ik Isis.

Volgens haar was het niet nodig. ‘Probeer maar te werken,’ zei ze. ‘Keep smiling.’

De politie bestudeerde de banden met beelden van de stromen toeristen in het Rijksmuseum. Was er in de afgelopen periode iets ongewoons waargenomen in of rond het gebouw? Werd *Maria Magdalena* net iets te opvallend geobserveerd door bepaalde personen? Er bestond een uitgedokterd systeem van supervisie via de afdeling Veiligheidsza-

ken. Het publiek merkte daar niets van. De bezoekers van het Rijksmuseum zagen alleen de buitenste schil van beveiliging, correcte controleurs, stagiaires die acties begeleidden, studenten die assistentie verleenden bij *Leren kijken door te doen*, bij *Fotograferen voor iedereen*. Men zag niet de bedrijven die mensen en producten leverden aan het Rijksmuseum. SoSecure, Predictive Profilers.

De drukte op het Museumplein werd steeds groter. Koerden en Turken stonden tegenover elkaar. Af en toe waren er opstootjes en scheldpartijen. Ook de gewone Nederlanders begonnen zich ermee te bemoeien en partij te kiezen, terwijl Geert Wilders gretig verband probeerde te leggen tussen de gespannen sfeer op het Museumplein en de verminking van ons culturele erfgoed.

De politie bleef karig met mededelingen. De woordvoerder wilde niks prijsgeven over de beveiliging, waarschijnlijk wist hij er gewoon niks van.

Kunst had sowieso weinig prioriteit bij de politie, beweerde een columnist. Het landelijk kunstteam stelde niet veel voor: ambtenaren met een middelmatige intelligentie en nauwelijks kunsthistorisch besef, laat staan bevoegdheid.